

Op zoek naar ziyara's

Marion Meulenbroek

'Heiligdommen? Die kennen wij hier niet hoor. Hoe kom je erbij?' Sami klonk zelfverzekerd, maar ik geloofde hem niet. In heel Noord-Afrika en het Midden Oosten vind je heiligdommen en dan zouden er uitgerekend in Zuid-Sinaï geen zijn? Dat leek me sterk. En daarom ging ik bij zijn moeder op bezoek.

Zij bevestigde mijn vermoeden. Zeker waren er heiligdommen in de streek. Ze kende er twee goed. Dat van Nabih Saleh langs de weg van Katharina naar de kust en dat bij de oase Faranja. Ik wilde ze wel bezoeken. Het leek me een interessant onderdeel voor mijn culturele reis in ontwikkeling.

Bijzondere kracht

Eeuwenlang hebben dergelijke heiligdommen een belangrijke rol vervuld in het leven van moslims en christenen in de regio. Die gingen erheen om te bidden, vertroosting te vinden, te offeren en gunsten af te smeken.

Vaak is er op zo'n heilige plek een grafombe. Wie er ligt is lang niet altijd bekend. Mogelijk een stamoudste - allicht van onbesproken gedrag - of een plaatselijke heilige. Maar soms vind je alleen maar een leeg gebouwtje, een oeroude boom of een merkwaardig gevormde rots. Wat vaststaat is dat de plek over bijzondere krachten beschikt. Wie er vertoeft weet zich omhuld door het goddelijke.

Ouderwets

De volgende dag reden Sami en ik via diverse wadi's westwaarts en wat we ook zagen - gehuchten, weedplantages, kamelen - geen heiligdom. Sami chauffeerde me met frisse tegenzin. Hij had helemaal geen trek in een bezoek aan een gebouwtje waar bijgelovige moslims wie weet wat voor archaische handelingen verrichtten. Hij vond het ouderwets en hoopte dat ik mijn plan zou opgeven. Hij wist nog wel een mooie moskee. Was dat niet een beter doel voor vandaag? Bovendien, die ziyara

was waarschijnlijk allang ingestort en verdwenen.

Vierkant gebouwtje

We stopten bij een van de gehuchten om de weg te vragen. Niets bewoog. Geen geluid was er te horen en de hitte deed de lucht trillen. 'Zijn er mannen?' riep Sami. Een gesluierd hoofd dook op van achter een muurtje. 'Nee. Wat wil je?' 'Ik zoek een gids, ik moet naar de ziyara.' 'Rij naar het noorden. Bij de hutten daar zijn wel mannen.' Na tien minuten vonden we een stokoude man, die onder een afdakje lag te slapen. Hij belde zijn zoon, die bij ons in de jeep sprong. Even later doemden kleine steenhopen voor ons op. Het waren graven ommuurd, maar verder in de open lucht. 'We moeten nu in de buurt zijn.' Ik wist dat het een eer was bij een heiligdom begraven te worden. En toen, toch onverwacht, doemde op de zandvlakte ineens een vierkant gebouwtje op. Met de helderwitte koepel deed het me aan een Grieks kerkje denken. Dichterbij gekomen vonden we, verspreid op de grond, botjes en andere dierlijke resten. Hier was onlangs dus nog geofferd. Maar Sami wilde er nog steeds niet aan. Die botten, beweerde hij, waren minstens twintig zo niet dertig jaar oud. 'Echt Maryam, dit is van heel vroeger.'

Een wens naar Allah

Ik trok mijn schoenen uit en vond binnen een sarcofaag, bedekt met een groen kleed. Aan het hoofdeinde prijkte een sura uit de koran. Sami verscheen achter mij en bestudeerde de tekst (Sura 94). 'Ken je de sura? Welke is het?' Tegelijk besefte ik

het onhandige van mijn vraag. Hij zou het niet weten. Misschien schaamde hij zich dan wel. 'Dat hoef ik jou toch niet te vertellen, dat weet jij net zo goed', pareerde hij mijn vraag en wandelde naar buiten. Daar keek hij naar de wapperende stukjes groene stof, vastgebonden aan een balk. Hoe dat daar kwam en wie dat deden? 'Het zijn stukjes van het kleed over het graf. De gelovigen die hier komen, snijden wat weg en hangen dat dan op. Zo wappert hun wens naar boven, naar Allah.' Toen we weer bij moeder verschenen pakte ze de pan met rijst. Ze gooide de inhoud op een schaal, gaf mij een lepel en maande ons te eten. 'Het was mooi,' zei ik 'er hing een sura aan de muur.' Ja, 't is mooi. Ik ben er vroeger wel geweest. Met je vader. Jij was nog klein.' Ze keek haar zoon aan. 'Maryam vindt het mooi.' Sami maakte met zijn rechterhand balletjes van de rijst en stopte die met een sneltreinvaart in zijn mond. Dan zei hij: 'Ik zei het je toch, Maryam, dertig jaar geleden, toen kwamen er mensen.'

Surat al-Sharh

*In de naam van God,
de barmhartige, de liefdevolle
Zorgden wij er niet voor
dat je weer kon ademen,
dat je last verlicht werd, de last
die zo zwaar op je schouders lag?
Hebben wij je aanzien niet vergroot?*

*Leed en vertroosting komt te zelfder tijd
Ik zeg: leed en vertroosting
komt te zelfder tijd
Mocht je je taak volbracht hebben,
begin een nieuwe opdracht
En zoek voortdurend naar de Heer.
(sura 94, vertaling MM)*

*Reageren? Info@hadiyareizen.nl
Over reizen in de Sinaïwoestijn:
www.hadiyareizen.nl*

